

Inovovaný školský vzdelávací program

Školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Školský rok 2016/2017

Inovovaný školský vzdelávací program
Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Platnosť dokumentu od: 1.9.2015 pre 1., a 5. ročník
1.9.2016 pre 2., a 6. ročník

Prerokovaný na Pedagogickej rade: 25.8.2016

Schválený na Pedagogickej rade: 25.8.2016

Prerokovaný na Rade školy: 25.8.2016

Schválený na Rade školy: 25.8.2016

.....
predseda rady školy

.....
riaditeľ školy

Zriaďovateľ berie na vedomie:

.....
Zriaďovateľ

Školský vzdelávací program
Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Platnosť dokumentu od:

1.9.2010 pre 3., a 7. ročník
1.9.2011 pre 4., a 8. ročník
1.9.2012 pre 9. ročník
1.9.2015 špeciálna trieda

Prerokovaný na Pedagogickej rade: 25.8.2016

Schválený na Pedagogickej rade: 25.8.2016

Prerokovaný na Rade školy: 25.8.2016

Schválený na Rade školy: 25.8.2016

.....
predseda rady školy

.....
riaditeľ školy

Zriaďovateľ berie na vedomie:

.....
Zriaďovateľ

Všeobecné údaje

Názov vzdelávacieho programu školy: Inovovaný školský vzdelávací program

Školský vzdelávací program

Predkladateľ:

Názov školy	Základná škola, Haniska290
Adresa	Haniska 290, 044 57
IČO	35544121
Riaditeľ školy	Mgr. Helena Borufková
Koordinátor pre tvorbu ŠKVP, iŠKVP	Mgr. Jana Schmotzerová
Kontakty	tel.: 055/ 6930 159 zshaniska@gmail.com

Zriadovateľ:

Názov	Obec Haniska
Adresa	Haniska 248, 044 57
Kontakty	055/6930 125, Ing. Miloš Barcal

Platnosť dokumentu od:

1.9.2015 pre 1., a 5. ročník
1.9.2016 pre 2., a 6. ročník
1.9.2010 pre 3., a 7. ročník
1.9.2011 pre 4., a 8. ročník
1.9.2012 pre 9. ročník
1.9.2015 špeciálna trieda

1 Všeobecné ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť. Na 1. stupni sa vyvážené venuje pozornosť nielen kognitívnym a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Uvedené hľadisko sa premieta do všeobecných cieľov vzdelávania:

- vytvárať u žiakov základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

2 Stupeň vzdelania:

ISCED 1 – primárne vzdelávanie – 1.stupeň ZŠ

ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie – 2.stupeň ZŠ

ISCED 1 – primárne vzdelávanie – špeciálne triedy ZŠ
Nezrovnalosti v školskom učebnom pláne v hodinových dotáciách sú podchytené v dodatkoch iŠkVP, ŠkVP v minulých školských rokoch.

3 Profil absolventa:

a) Absolvent programu primárneho vzdelávania by mal:

- robiť dobré meno škole,
- vytvárať dobré medziľudské vzťahy,
- vedieť hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti,
- byť schopný starať sa i o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy,
- byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami,
- mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy,
- si byť vedomý svojich kvalít,
- mať osvojené (aj vlastným podielom) základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti,
- nadobudnúť základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí,
- získať predpoklady na to, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- mať osvojené základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka.

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie,
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- v cudzích jazykoch je schopný na primeranej úrovni porozumieť hovorenému textu, uplatniť sa v osobnej konverzácii, ako aj tvoriť texty, týkajúce sa bežných životných situácií.

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovania základov matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách a je schopný (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely),
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov.

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- vie používať rôzne vyučovacie programy,
- získal základy algoritmického myslenia,
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

kompetencia (spôsobilosť) učiť sa:

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov,
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok.

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcim) spôsobom.

osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti):

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti,
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomuje si význam sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziludským vzťahom.

kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,

- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a postoj,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám, má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

Primárne vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním všeobecnovzdelávacieho programu 4.ročníka primárneho stupňa základnej školy. Absolvent programu primárneho vzdelávania plynule pokračuje na nadväzujúcom stupni nižšieho sekundárneho vzdelávania alebo adekvátnom stupni viacročného gymnázia. Na vysvedčení sa mu uvedie doložka:

„Žiak získal primárne vzdelanie.”

b) Absolvent programu nižšieho sekundárneho vzdelávania:

Nadväzujúc na spôsobilosti získané v priebehu predchádzajúceho (primárneho) vzdelávania absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistiku, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov.

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch.

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,

- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote.

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch, štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Absolvent programu nižšieho sekundárneho vzdelania získa vysvedčenie s doložkou:

„Žiak získal nižšie sekundárne vzdelanie.”

Tým splní podmienku pre pokračovanie vo vzdelávaní na vyššom sekundárnom stupni (na všeobecnovzdelávacej alebo odbornovzdelávacej škole), v priebehu ktorého ukončuje povinné základné vzdelávanie.

4 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

4.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

iŠkVP – ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRVOUKA PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	PRVOUKA VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

	/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ AŠPORTOVÁ VÝCHOVA

ŠkVP – ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ VÝCHOVA

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov, a tým aj kooperáciu v rámci jednotlivých predmetov.

iŠkVP – ISCED 2

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA CUDZÍ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA

ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ AŠPORTOVÁ VÝCHOVA
-----------------	---------------------------

ŠkVP – ISCED 2

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA CUDZÍ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA SVET PRÁCE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ AŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.2 Prierezové témy

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Okrem toho sú konkrétne rozpracované vo výchovno-vzdelávacích plánoch.

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program prierezové témy, ktoré sme v nezmenenej podobe prijali do školského vzdelávacieho programu:

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
REGIONÁLNA VÝCHOVA A ĽUDOVÁ KLUTÚRA
DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ
PREMÁVKE
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Prierezové témy sú integrovanou súčasťou vzdelávacieho obsahu jednotlivých predmetov a sú uvedené v učebných osnovách jednotlivých predmetov i v samostatných prílohách iŠkVP, ŠkVP. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej témy je použitie aktivizujúcich, interaktívnych metód.

Na úrovni primárneho vzdelávania, v súlade so štátnym vzdelávacím programom realizujeme tieto prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke, Ochrana života a zdravia, Finančná gramotnosť.

Prierezové témy realizujeme viacerými spôsobmi:

- ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu jednotlivých predmetov
- bližšie sú uvedené v učebných osnovách týchto predmetov,
- formou účelových cvičení (ochrana života a zdravia, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova),
- formou záujmovej mimoškolskej činnosti (mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, environmentálna výchova)
- školský poriadok (ochrana života a zdravia, dopravná výchova, ľudské práva, šikanovanie (ochrana života a zdravia, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj)
- organizovaním mimoškolských podujatí
- prezentácia projektov, akadémie, literárne, hudobné a výtvarné súťaže, športové školské súťaže,
- zberom odpadových surovín a starostlivosťou o areál školy
- environmentálna výchova,
- účasťou na kultúrnych podujatiach a výchovných koncertoch,
- účasťou na preventívnych programoch polície, osobnostný a sociálny rozvoj
- šikanovanie, agresivita a iné patologické javy v živote žiakov, ochrana života a zdravia
- používanie legálnych a nelegálnych návykových látok.
- realizáciou tematických dní
- Deň tolerancie, Deň narcisov, Týždeň zdravej výživy, Týždeň globálneho vzdelávania ...

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný (akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmyšľal o sebe), spoznával sám seba, dvoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok), získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam ale aj rodinnej výchove.

Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, občianska výchova, náboženská výchova ale je dôležité aby si učiteľ uvedomil, že na dosiahnutie cieľov tejto prierezovej tematiky je nutné vymedziť priestor aj náukových predmetoch. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Environmentálna výchova je prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi. Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom.

Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce,

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,

- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Žiaci sú vystavení vplyvom médií – nielen elektronických ale aj tlačенých - rôznych časopisov. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorý by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali.

Formovať schopnosť detí primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Cieľom tejto prierezovej tematiky je rozvinúť:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií,
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast,
- schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania vzhľadom na to, že v súvislosti s globalizáciou sveta a migráciou sa v škole stretávajú žiaci rôznych kultúr. Je predpoklad, že sa čoraz viac aj v živote dostanú do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr a bude potrebné aby boli pripravení na rozdielnosť kultúr. Preto cieľom je výchovné pôsobenie zamerané na rozvoj chápania iných kultúr, na rozvoj akceptácie iných kultúr ako aj na rozvoj medzilidskej to-

lerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry v mene mierovej spolupráce príslušníkov rôznych kultúr, dosiahnuť chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a ich rôzne spôsoby sebaujadrovania. Predpokladaným výstupom je žiak, ktorý pozná aj iné kultúry, ich históriu zvyky, tradície, akceptuje ju a dokáže s nimi spolupracovať.

Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, v tomto smere jej cieľom je dosiahnuť rovnoprávny prístup k všetkým žiakom – pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia.

Multikultúrna výchova je začlenená do predmetov: dejepis, občianska výchova, geografia, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova. Je možné ju zabezpečiť aj organizačnou jednotkou ako je kurz.

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

V rámci regionálnej výchovy pozornosť žiakov zameriavame na to, aby poznali históriu a kultúru vlastnej obce a okolia – na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj – kraj, kde žijem; škola a jej okolie; moja trieda; obec, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätne miesta, sochy a i.), história, (osídlenie), povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; zvyky a tradície; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); pripomíname si našich predkov – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.

Cieľom danej prierezovej témy je oboznámiť žiakov s tradičným živým a hodnotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky. Vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia

učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele výchovy bezpečnosti v cestnej premávke na ZŠ zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolu jazdec),
- spôsobnosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Vyučovanie sa realizuje v špecializovaných kurzoch Dopravnej výchovy v priebehu, ale aj na konci školského roka.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Povinné učivo Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa v základných školách realizuje prostredníctvom učebných predmetov štátneho vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. V rámci témy je začlenené aplikuje učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou povinného učiva ochrany človeka a prírody (OČP). Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom :

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to množstvo schopností, ktoré sú podmienené mnohými premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska.

Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

K základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvetly vedieme žiakov:

- k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb.

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú a sú vybrané tak, aby žiaci získali poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti. Absolventi ISCED I by mali zvládnuť úroveň 1 a úroveň 2 by mali zvládnuť absolventi ISCED 2. Pri výchovno-vzdelávacom procese sa učitelia zameriavajú na to, aby žiaci zvládli čiastkové kompetencie a najmä základné pojmy.

Učitelia majú možnosť využívať "Národný štandard finančnej gramotnosti" vydaný ministerstvom školstva a financií SR a webové sídla: <http://www.dolceta.eu/>, www.cfme.net. Podrobnejšie sa vypracuje plán a jeho jednotlivé témy a úlohy sa budú implementovať do TVVP.

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1. Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.

Úroveň 2: Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečenie.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Úroveň 2: Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

Úroveň 2: Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.

Čiastková kompetencia 4: Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Úroveň 1: Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.

Úroveň 2: Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že absolvent je schopný:

Úroveň 1: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

Úroveň 2: Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

Úroveň 2: Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviesť príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviesť príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.

Úroveň 2: Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviesť internetové a tlačové zdroje informácií o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.

Čiastková kompetencia 3: Kontrolovať osobné údaje a informácie.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám.

Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

Úroveň 2: Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviesť spôsoby, ktorými zloději môžu získať osobné údaje a informácie.

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.

Úroveň 2: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.

Čiastková kompetencia 5: Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť príklady mŕňania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch.

Úroveň 2: Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Úroveň 2: Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom. Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Úroveň 2: Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 2: Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať príklady základných životných potrieb.

Úroveň 2: Vysvetliť základné súvislosti zabezpečenia životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Úroveň 2: Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rozličnými kariérnymi možnosťami.

Čiastková kompetencia 4: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Úroveň 2: Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).

Čiastková kompetencia 5: Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

Úroveň 2: Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.

Čiastková kompetencia 6: Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2: Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 7: Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote.

Úroveň 2: Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti.

Úroveň 2: Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu..

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.

Úroveň 2: Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.

Čiastková kompetencia 3: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Úroveň 2: Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

Úroveň 2: Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.

Úroveň 2: Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

Čiastková kompetencia 6: Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť predmet, ktorý zdedil niektorý z členov domácnosti.

Úroveň 2: Zistiť vek, v ktorom môže jednotlivec spísať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.

Úroveň 2: Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú osobnú vec.

Úroveň 2: Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru.

Čiastková kompetencia 3: Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2: Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

Čiastková kompetencia 4: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 2: Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Úroveň 2: Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“. Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu.

Úroveň 2: Popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, prečo je dobré ukladať peniaze vo finančnej inštitúcii.

Úroveň 2: Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Čiastková kompetencia 4: Opísať spôsob nákupu a predaja investícií.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetril v peňažnej inštitúcii.

Úroveň 2: Opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie.

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, že za všetko sa platí daň. Popísať, ako sa kupuje dom alebo auto pre domácnosť a aké majú s tým rodičia výdavky.

Úroveň 2: Popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov.

Čiastková kompetencia 6: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, prečo je potrebné vytvárať prostredie dôvery a bezpečia pri používaní peňazí v rámci denného nakupovania, ale aj ich šetrenia. Porozprávať o tom, ako predchádzať stratám a znehodnoteniu vecí a peňazí.

Úroveň 2: Vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Čiastková kompetencia 2: Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny. **Očakávania, že žiak je schopný:**

Úroveň 1: Opísať na jednoduchých príkladoch existenciu vonkajších vplyvov na človeka.

Úroveň 2: Vedieť vysvetliť existenciu vplyvov ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Úroveň 2: Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2: Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 5: Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2: Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu. Vysvetliť podstatu a význam poistenia: majetku, osôb, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Vysvetlivky:

Harmonizácia štandardu finančnej gramotnosti sa realizuje v súlade s medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania ISCED nasledovne: Štandard finančnej gramotnosti	ISCED
Úroveň 1	ISCED 1
Úroveň 2	ISCED 2

Realizácia finančnej gramotnosti

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Matematika

- slovné úlohy, porovnávanie ceny výrobku v rôznych obchodoch;
- vysvetliť na jednoduchých príkladoch vzťah človeka a rodiny k peniazom;
- pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a dlhodobé ciele;
- **slovné úlohy** – uviesť príklady mŕňania peňazí u detí dnes a predchádzajúcich generácií

SJL –

- opis svojich životných potrieb ;
- vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom
- opísať, čo znamená ľudská práca, pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom;
- vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti; uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života

Prírodoveda, Vlastiveda

- životné potreby rodiny
- Moja rodina – hospodárenie s osobnými vecami, hospodárne správanie sa v domácnosti;
- vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny
- posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny
- vysvetliť a osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov osobných financiách.

SJL

- uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady – postavy z literatúry
- analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia; uviesť príklady, ako vzdelanie môže ovplyvniť
- príjem počas života
- zneužitie osobných údajov treťou osobou a jeho dôsledky
- opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé ciele; poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe, vysvetliť čo je to záručná doba tovaru
- slovo re- KLAM-a –nie všetko, čo sa v nej uvádza je pravda

Prvouka, Prírodoveda, Vlastiveda

- poznať svoje osobné údaje a kedy ich máme používať
- zoradiť osobné potreby podľa ich dôležitosti a podľa skutočnosti
- opísať a posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny
- vytvoriť kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách
- význam peňazí, priority tovarov
- pojem záručný list, záručná doba, kupovať kvalitné výrobky, zisťovať dôvody zlacneného tovaru, reklamovať chybný tovar

Matematika

- slovné úlohy – porovnávanie finančných hodnôt získaných v rodine
- porovnať sumu sporenia jednotlivých žiakov za určité časové obdobie

Výlety, exkurzie

Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb

- príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

SJL

- dopĺňať si vzdelanie počas života, prispôsobovanie sa rodiny dobe, v ktorej žijeme
- nerovnaký príjem, nestálosť príjmu, počet zamestnaní, rozdiel výšky príjmov podľa pracovného zaradenia, možnosť príjmu žiaka – štipendium

Prvouka, Prírodoveda, Vlastiveda:

- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny
- opísať príklady základných životných potrieb.
- opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.
- vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote. - kvalifikovaný pracovník – odborník vo svojom obore- ohodnotenie, porovnanie so žiakom v škole - známky

Matematika:

- vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Prírodoveda

- vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.
- nakupovať podľa priorít

Náboženská výchova

- opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.

Slovenský jazyk a literatúra

- opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požíčkovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Slovenský jazyk a literatúra

- vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti.
- vrátiť vec v takom stave, v akom som si ju požičal

Triednická hodina

- opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.
- opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec iného človeka.
Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Matematika

- opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Prírodoveda, slovenský jazyk a literatúra

- vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Exkurzia, výlety

- vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Slovenský jazyk a literatúra

- pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík

Prírodoveda, Vlastiveda:

- zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny.
- vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby.
- rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia.
- charakterizovať zdravotné poistenie a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

PRIEREZOVÉ TÉMY**1.ročník**

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	VYV, TEV, SJL, PVO, MAT, HUV, HAJ, TVP
Environmentálna výchova	VYV, TEV, PVO, MAT, HUV, HAJ, TVP
Multikultúrna výchova	VYV, TEV, PVO, MAT, HUV, HAJ, TVP
Regionálna a tradičná ľudová kultúra	VYV, HUV, TVP
Osobnostný a sociálny rozvoj	VYV, TEV, SJL, PVO, TVP, MAT, HAJ
Mediálna výchova	VYV, TEV, TVP, SJL, PVO, HAJ
Dopravná výchova	TEV, SJL, PVO, MAT, TVP, HAJ
Finančná gramotnosť	MAT, PVO
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	HAJ, VYV, HUV

PRIEREZOVÉ TÉMY

2.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	HAJ, INV, MAT, SJL, VLA, VYV, TEV, HUV
Environmentálna výchova	HAJ, INV, MAT, SJL, VLA, VYV, HUV
Multikultúrna výchova	HAJ, INV, MAT, SJL, VLA, VYV, TEV, HUV
Regionálna a tradičná ľudová kultúra	HAJ, VLA, TEV, HUV
Osobnostný a sociálny rozvoj	HAJ, INV, MAT, SJL, VLA, VYV, TEV, HUV
Mediálna výchova	SJL, VYV
Dopravná výchova	HAJ, INV, MAT, SJL, VLA, TEV
Finančná gramotnosť	MAT, PVO, VLA, INV
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	HAJ, VLA, VYV, HUV

PRIEREZOVÉ TÉMY

3.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	MAT, INV, PDA, HUV, TEV, VYV, SJL
Environmentálna výchova	SJL, MAT, INV, PDA, VLA, HUV, TEV, VYV, SJL
Multikultúrna výchova	MAT, INV, PDA, VLA, HUV, VYV, SJL
Regionálna a tradičná ľudová kultúra	VLA, HUV, TEV
Osobnostný a sociálny rozvoj	SJL, MAT, INV, PDA, VLA, HUV, TEV, VYV, ANJ, SJL
Mediálna výchova	INV, PDA, VLA, HUV, VYV
Dopravná výchova	MAT, INV, PDA, VLA, HUV, SJL
Finančná gramotnosť	MAT, INV, PDA, VLA
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	INV, HUV, VYV

PRIEREZOVÉ TÉMY

4.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	ANJ, TEV, SJL, PDA, MAT, INV, SJL, VLA, ETV
Environmentálna výchova	ANJ, TEV, SJL, PDA, MAT, INV, VLA, ETV
Multikultúrna výchova	ANJ, SJL, MAT, VLA
Regionálna a tradičná ľudová kultúra	TEV, PDA, INV, VLA
Osobnostný a sociálny rozvoj	ANJ, TEV, SJL, PDA, IFV, VLA, ETV
Mediálna výchova	ANJ, SJL, MAT, VLA, ETV
Dopravná výchova	SJL, INF, VLA
Finančná gramotnosť	MAT, INV, PDA, VLA
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL

PRIEREZOVÉ TÉMY

Na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program prierezové témy, ktoré sme v nezmenenej podobe prijali do školského vzdelávacieho programu:

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
MEDIÁLNA VÝCHOVA
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

PRIEREZOVÉ TÉMY
5.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	BIO, GEG
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL, HUV, OBN
Environmentálna výchova	ETV, VYV, TSV, MAT, HUV, ANJ, GEG, OBN
Multikultúrna výchova	VYV, TSV, MAT, HUV, ANJ, NBV, OBN
Osobnostný a sociálny rozvoj	ETV, VYV, TSV, SJL, BIO, MAT, ANJ, OBN
Mediálna výchova	VYV, TSV, SJL, ANJ, HUV, INF, OBN
Finančná gramotnosť	MAT, GEG, INF, OBN

PRIEREZOVÉ TÉMY

6.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	ANJ, INF, MAT, SJL, BIO, FYZ, CHE, GEG, VYV, TSV, HUV, ETV, OBN
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL, HUV, OBN
Environmentálna výchova	ETV, VYV, TSV, BIO, MAT, HUV, ANJ, OBN
Multikultúrna výchova	VYV, TSV, GEG, DEJ, MAT, HUV, ANJ, NBV, OBN
Osobnostný a sociálny rozvoj	ETV, VYV, TSV, SJL, BIO, MAT, ANJ, OBN
Mediálna výchova	VYV, TSV, SJL, ANJ, OBN
Finančná gramotnosť	MAT, GEG, INF, OBN

PRIEREZOVÉ TÉMY

7.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	ANJ, NEJ, MAT, SJL, BIO, FYZ, CHE, GEG, VYV, TSV, HUV, ETV, OBN
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL, HUV, OBN
Environmentálna výchova	ETV, VYV, TSV, BIO, MAT, HUV, ANJ, NEJ, OBN,
Multikultúrna výchova	VYV, TSV, GEG, DEJ, MAT, HUV, ANJ, NEJ, NBV, OBN
Osobnostný a sociálny rozvoj	ETV, VYV, TSV, SJL, BIO, MAT, ANJ, NEJ, OBN
Mediálna výchova	VYV, TSV, SJL, NEJ, ANJ, NEJ, OBN
Finančná gramotnosť	MAT, GEG, OBN

PRIEREZOVÉ TÉMY

8.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	ANJ, NEJ, MAT, SJL, BIO, FYZ, CHE, GEO, TSV, ETV, OBN, VYU
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL, OBN
Environmentálna výchova	ETV, TSV, BIO, MAT, ANJ, NEJ, OBN, VYU
Multikultúrna výchova	TSV, GEG, DEJ, MAT, ANJ, NEJ, VYU, NBV, OBN
Osobnostný a sociálny rozvoj	ETV, TSV, SJL, BIO, MAT, ANJ, NEJ, VYU, OBN
Mediálna výchova	TSV, SJL, NEJ, ANJ, VYU, OBN
Finančná gramotnosť	MAT, GEG, DEJ, SJL, ANJ, NEJ

PRIEREZOVÉ TÉMY

9.ročník

TÉMA	VYUČOVACÍ PREDMET
Ochrana života a zdravia	ANJ, RUJ, MAT, SJL, BIO, FYZ, CHE, GEG, TSV, OBN
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	ANJ, SJL, RUJ
Enviromentálna výchova	TSV, BIO, MAT, ANJ, OBN
Multikultúrna výchova	TSV, GEG, DEJ, MAT, ANJ, RUJ, NBV, OBN
Osobnostný a sociálny rozvoj	TSV, SJL, BIO, MAT, ANJ, RUJ, OBN
Mediálna výchova	TSV, SJL, RUJ, ANJ, OBN
Finančná gramotnosť	MAT, THD, SEE

5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétneho časového intervalu – ročníka, stupňa. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktoré sú v prílohe iŠkVP.

6 Rámcové učebné plány

ISCED 1 – iŠkVP

	3. ročník			4. ročník			Spolu		Spolu
Predmet	ŠVP	iŠkVP	Spolu	ŠVP	iŠkVP	Spolu	ŠVP	iŠkVP	Spolu
SJL	6	2	8	6	2	8	12	4	16
ICJ	3		3	3		3	6		6
PDA	1	1	2	1	1	2	2	2	4
SJL VLA	9		1	8	1	2	17	1	3
PVO	1			2	1		3		
NBV/ETV	1		1	1		1	2		2
NBV/ETV	1			1			2		
MAT	3	1	4	3	1	4	6	2	8
MAT	4			4			8		
IFV	1		1	1		1	2		2
VYV	2			2			4		
VYV	1	1	2	1		1	2	1	3
HUV	1			1			2		
HUV	1		1	1		1	2		2
TSV	2			2			4		
PCV				1		1	1		1
TVP		1						1	
TEV	2		2	2		2	4		4
HAI		1			2			3	
SPOLU	20	5	25	21	5	26	41	10	51

Voliteľné hodiny sme použili na dotvorenie iŠkVP a vytvorenie vyučovacích predmetov:

Hráme sa s anglickým jazykom sme vytvorili pre prvý a druhý ročník so zámerom, aby si žiaci upevnili a rozšírili vedomosti z MŠ a tak bez problémov pokračovali v 3. ročníku v povinnej výučbe anglického jazyka.

Tvorba projektov sme zaviedli pre prvý ročník so zámerom, aby si žiaci od prvého ročníka zvykli pracovať v skupinách, pracovať s inými zdrojmi a nadobudnuté vedomosti aplikovať a použiť pri tvorbe projektov. Tento predmet má viesť žiakov k syntéze všetkých vedomostí z ostatných predmetov. Primerane sa správať voči učiteľom a spolužiakom. Vedieť presadiť svoj názor. Rozvíjať slovnú zásobu, komunikáciu. Naučiť sa svoju prácu prezentovať pred ostatnými spolužiakmi.

V ostatných vyučovacích predmetoch sme v rámci iŠkVP a navýšili počet hodín na precvičenie a upevnenie učiva.

Voliteľné hodiny sme použili na precvičenie a upevnenie učiva.

ISCED 2 – iŠkVP

	5. ročník			6. ročník			Spolu		
	ŠVP	ŠkVP	SPOLU	ŠVP	ŠkVP	SPOLU	ŠVP	ŠkVP	SPOLU
SJL	5		5	5		5	10	0	10
I.CJ	3	1	4	3	1	4	6	2	8
FYZ				2		2	2	0	2
BIO	2		2	1	1	2	3	1	4
DEJ	1	1	2	1	1	2	2	2	4
GEO	2		2	1	1	2	3	1	4
OBN				1		1	1	0	1
NBV	1		1	1		1	2	0	2
MAT	4		4	4		4	8	0	8
INF	1		1	1		1	2	0	2
THD	1		1	1		1	2	0	2
VYV	1	1	2	1		1	2	1	3
HUV	1		1	1		1	2	0	2
TSV	2		2	2		2	4	0	4
SPOLU	24	3	27	25	4	30	49	7	56

Vo vyučovacích predmetoch sme v rámci iŠkVP navýšili počet hodín na precvičenie a upevnenie učiva.

Výchovno – vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania:

sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015/1758:1-10A0 pre prvý a druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015

1. Piaty a šiesty ročník sa delí na vyučovacích hodinách cudzích jazykov na dve skupiny v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole.

2. Piaty a šiesty ročník sa delí v predmete Telesná a športová výchova na dve skupiny v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole.

3. Predmet Etická výchova sa vyučuje v dvoch skupinách. V prvej skupine sú to žiaci 1. stupňa a žiaci 5. a 6. ročníka. V druhej skupine sú to žiaci siedmeho až deviatego ročníka.

ISCED 2 – ŠkVP

	7. ročník			8. ročník			9. ročník			Spolu		
	ŠVP	ŠkVP	SPOLU	ŠVP	ŠkVP	SPOLU	ŠVP	ŠkVP	SPOLU	ŠVP	ŠkVP	SPOLU
SJL	4		4	5		5	5		5	19		19
1.CJ	3	1	4	3	1	4	3		3	12	3	15
2.CJ	2		2	1	1	2	1	1	2	4	2	6
FYZ	1	1	2	2		2	1	1	2	5	2	7
CHE	1		1	1	1	2	2		2	4	1	5
BIO	1	1	2	1	1	2	1	1	2	4	4	8
DEJ	1		1	1		1	2		2	5	1	6
GEO	1	1	2	1	1	2	1	1	2	4	4	8
OBN	1		1	1		1				3	0	3
NBV	1		1	1		1		1	1	3	1	4
MAT	4		4	4	1	5	4	1	5	16	2	18
INF										1	0	1
SEE							1		1	1	0	1
TEH							1		1	1	0	1
VYV	1	1	2							2	2	4
HUV	1		1							2	0	2
VYU				1		1				1	0	1
TSV	2	1	3	2		2	2		2	8	2	10
SPOLU	24	6	30	24	6	30	24	6	30	95	24	119

Vo vyučovacích predmetoch sme v rámci ŠkVP navýšili počet hodín na precvičenie a upevnenie učiva.

1. Siedmy a ôsmy ročník sa delí na vyučovacích hodinách cudzích jazykov na dve skupiny v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole.

2. Siedmy a ôsmy ročník sa delí v predmete Telesná a športová výchova na dve skupiny v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole.

3. Predmet Etická výchova sa vyučuje v dvoch skupinách. V prvej skupine sú to žiaci 1. stupňa a žiaci 5. a 6. ročníka. V druhej skupine sú to žiaci siedmeho až deviatego ročníka. V predmete náboženská výchova sú spojení žiaci ôsmeho a deviatego ročníka.

7 Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Sme škola otvorená pre všetkých žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, so zdravotným znevýhodnením alebo nadaným žiakom. Pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami /ŠVVP/ vychádzame z platných dokumentov, najmä zo zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a z vyhlášky č. 320/2008 o základnej škole, ako i z ďalších platných a záväzných dokumentov.

V školskom roku 2016/2017 máme žiakov so špeciálnymi potrebami výučby. Ak by sa vyskytli počas školského roka podozrenia alebo potreby na takéto vzdelávanie postupovali by sme tak, aby sa dosiahol optimálny priebeh výchovy a vzdelávania **žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**. Škola zabezpečí spoluprácu s Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva na Slovenskej Jednoty, Bocatiovej ul. č. 1 alebo CŠPP v Ždani. Žiak bude mať vypracovaný individuálny výchovno–vzdelávací program., ktorý vypracuje vyučujúci v spolupráci so špeciálnym pedagógom a výchovným poradcom, kde sa zohľadnia jednotlivé druhy znevýhodnenia. Zabezpečí sa dobrá spolupráca so zákonným zástupcom.

a) Žiaci so špecifickými výchovnovzdelávacími potrebami – postupujú podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga z CPPPaP. Žiaci s mentálnym postihom – sú začlenení v bežnej triede a postupujú podľa UO a ŠkVP pre žiakov s mentálnym postihnutím, niektorí žiaci sa vzdelávajú v špeciálnej triede v elokovanom pracovisku v ZŠ Sokolany, kde vyučuje špeciálny pedagóg, ktorý úzko spolupracuje s výchovnou poradkyňou.

b) Integrovaní žiaci - postupujú podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga z CPPPaP; v prípade zaostávania s obsahom učiva o 1,5 roka pristúpiť na úpravu učebných osnov.

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

Ide o žiakov pochádzajúcich z prostredia sociálne alebo kultúrne a jazykovo odlišného. Hlavným problémom je nedostatočná znalosť vyučovacieho jazyka a odlišnosť štýlu života rodiny. Títo žiaci sú častejšie ohrození negatívnymi sociálno – patologickými javmi. Pri práci s týmito žiakmi je nevyhnutná individuálna alebo skupinová starostlivosť zo strany vyučujúcich, vytváranie priaznivej klímy v triede, zapájanie žiakov do záujmovej činnosti, pravidelná komunikácia a spolupráca s rodičmi žiakov, podporovanie úspešnosti, zapájanie do diania školy.

c) Žiaci nadaní

Žiaci dosahujúci výkony nad rámec bežného priemeru populácie majú svoje špecifické vzdelávacie potreby, na ktoré musí škola reagovať a vytvárať im vhodné podmienky. Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonových charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy.

Nadaných žiakov vyhľadávame pozorovaním žiakov v školskej práci, rozborom žiackych prác, na základe upozornenia rodičov, psychologov, na základe dosiahnutých výsledkov v testoch, súťažiach, olympiádach. Pri vzdelávaní týchto žiakov im vytvárame pozitívnu

pracovnú atmosféru v triede, zadávame špecifické úlohy a samostatné projekty, rozširujeme bežný vzdelávací obsah, zapájame do súťaží a olympiád, rešpektujeme individuálne učebné tempo.

Pre integrovaného nadaného žiaka je treba vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program, prípadne môže postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ak je v triede integrovaná skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania. Za vypracovanie týchto programov je zodpovedný triedny učiteľ v spolupráci s príslušnými odbornými pedagógmi.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Základná škola Haniska je plnoorganizovanou vidieckou školou, s vybavením od prvého až po deviaty ročník. V súčasnosti školu navštevuje 212 žiakov, vzdelávaných v 10 bežných triedach a v jednej špeciálnej triede zriadenej v ekolovanom pracovisku v ZŠ Sokolany. Priemerný počet žiakov v triedach je 20. Základnú školu navštevujú žiaci z obce Haniska, ale aj zo spádových obcí Sokolany, Bočiar a Belža. Žiaci dochádzajú do školy školským autobusom.

V priestoroch školy sa nachádza školský klub a pracuje v dvoch oddeleniach. Navštevujú ho žiaci prvého stupňa. V školskej jedálni sa stravujú žiaci a zamestnanci školy. Školská jedáleň zabezpečuje pre žiakov školy aj mliečnu desiatu. Školská jedáleň varí aj pre deti z materskej školy v Haniske. Stravu im pravidelne dovážajú do materskej školy.

V škole pôsobí 17 pedagogických pracovníkov. 86% všetkých pedagógov je kvalifikovaných vzhľadom na pedagogickú a odbornú spôsobilosť. Na škole pôsobí špeciálny pedagóg, ktorý sa venuje žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia. V kolektíve sú traja učitelia a zvyšok tvoria učiteľky. Priemerný vek je 40 rokov.

Na škole pracuje koordinátor pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor pre zdravú školu, koordinátor pre environmentálnu výchovu a koordinátor pre protidrogovú prevenciu, ktorý má na starosti ochranu detí pred drogovými závislosťami, fyzickým, alebo psychickým násilím a prejavmi šikanovania.

Škola je dlhodobo zapojená do projektu „Škola podporujúca zdravie“. Ďalej sa škola zapája do mnohých projektov vyhlásených rôznymi inštitúciami, či už je to Ministerstvo životného prostredia, Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Naša škola bola úspešná pri vypracovaní rôznych projektov. Na jar 2014 sme sa prihlásili do podobného projektu Erasmus+. V apríli 2016 sme sa úspešne zúčastnili výmenného pobytu v Slovinsku, ktorej sa zúčastnil projektový team, kde sa venovali ukončeniu projektu. Zapojili sme sa do projektov, z ktorých sme získali nové interaktívne tabule, reproduktory a notebook.

Škola vo veľkej miere spolupracuje s rodičmi, snaží sa riešiť pripomienky zo strany rodičov, žiakov, ale aj ostatných inštitúcií.

V škole pôsobí Rada školy, ktorá má jedenásť členov, a to štyroch členov zo strany rodičov, dvoch členov zo strany pedagogických zamestnancov, jedného člena zo strany nepedagogických zamestnancov školy, dvoch členov v zastúpení obce, jedného člena za zriaďovateľa školy a jedného delegovaného člena podieľajúceho sa na výchove a vzdelávaní. Rada školy zasadá štyrikrát do roka.

Okrem rady školy pôsobí na škole aj rada rodičov, ktorá je zložená v zastúpení jedného rodiča za jednu triedu. Schôdze združenia rodičov a priateľov školy sa organizujú na škole minimálne päťkrát do roka v popoludňajších hodinách. Vede ich predseda rodičovského združenia. Prvé stretnutie je spoločné, na ktorom je predstavený pedagogický kolektív. Ostatné štyri stretnutia sú individuálne v rámci triedy. V prípade potreby je zvolené aj mimoriadne rodičovské združenie.

Škola spolupracuje aj s pedagogicko-psychologickou poradňou v Košiciach, ktorá sa zaoberá vyšetreniami žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Táto spolupráca je na dobrej úrovni.

Základná škola úzko spolupracuje:

- s obecnými úradmi,
- Policajným zborom,
- Úradom sociálnych vecí a rodiny,
- Červeným krížom,
- Klubom dôchodcov Haniska,
- Poľovníckym zväzom,
- farou a kláštorom,
- futbalovým klubom pôsobiacim priamo v obci.

Škole výrazne pomáhajú sponzori, rodičia. Naši žiaci pravidelne prispievajú do obecného časopisu Haniskoviny a regionálnych novín Abovský hlásnik.

V rámci školy sa uskutočňujú rôzne akcie:

- Mesiac úcty k starším,
- Medzinárodný deň knižníc,
- Deň zdravej výživy,
- Deň boja proti fajčeniu,
- Deň študentstva,
- Deň tolerancie,
- Deň ľudských práv,
- Fašiangy,
- Deň učiteľov,
- Deň narcisov,
- Deň Zeme,
- Deň detí
- Deň životného prostredia,
- besedy (s významnými osobnosťami, s Červeným krížom, hasičmi, spisovateľmi, záchranármi),
- dni otvorených dverí,
- kultúrne podujatia (Deň úcty k starším, Vianočná akadémia, Deň matiek, Dni obce),
- brigády,
- exkurzie, školy v prírode, lyžiarske kurzy a pobytové zájazdy.

Škola nemá špecifické požiadavky na prijatie do 1. ročníka. Zápis do prvého ročníka prebieha podľa pokynov POP-ky v apríli. Pre budúcich prváčikov je pripravená široká ponuka aktivít. Deti dostanú na pamiatku pamätné listy, darčeky, ktoré im pripraví starší spolužiaci za pomoci učiteľov. Na pamiatku sa vyfotia do školskej fotogalérie. Dátum zápisu sa rodičia dozvedia z plagátov umiestnených v ZŠ, MŠ, na obecných úradoch a tiež prostredníctvom obecných rozhlasov v jednotlivých obciach.

Pri hodnotení školy monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klíma školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

- Výsledky vzdelávania a výchovy
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Kvalita výsledkov
- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Hospitácie vedenia školy, metodického združenia, predmetových komisií a vzájomné hospitácie
- Riaditeľské a kontrolné testy
- Celoslovenské testovanie žiakov 9.ročníka – Komparo, Testovanie 9, Testovanie 5
- Komparo – pre 4. a 6. ročník
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- Žiacky parlament
- Besedy na rôzne témy, Schránka dôvery
- Dotazníky a ankety pre rodičov a žiakov školy

Kritériom pre nás bude spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov a kvalita výsledkov.

Analýza školy:

Silné stránky školy:

- kvalifikovanosť pedagógov,
- dostatočná kapacita školy,
- aktívny prístup učiteľov k zmenám,
- dodržiavanie práv z Dohovoru o právach dieťaťa,
- riešenie výchovných problémov prostredníctvom Výchovnej komisie,
- zrekonštruovaná budova školy, príjemné pracovné prostredie,
- zapájanie sa do rôznych projektov,
- estetické upravené prostredie školy,
- priaznivá pracovná atmosféra,
- aktívni žiaci,
- vytvorenie a dodržanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a učiteľov,
- vybavenosť učební IKT, telocvičňa, interaktívna trieda, odborné učebne,
- bohatá ponuka voľnočasových aktivít,
- ZUŠ – ponuka podľa záujmu rodičov
- ranná činnosť ŠKD,
- spolupráca s MŠ v Haniske a v Sokol'anoch
- spolupráca s obecnými úradmi obcí Haniska, Sokol'any, Bočiar a Belža
- ponuka stravovania.

Slabé stránky školy:

- nepriaznivý demografický vývoj
- nedbalá príprava žiakov na vyučovanie.

Príležitosti:

- výučba troch cudzích jazykov,
- výučba IKT,
- zapájanie sa do vedomostných a športových súťaží,
- organizácia školy v prírode, rôzne kurzy (plavecký, lyžiarsky) a pobyty v zahraničí (výmenný jazykový a ozdravný),
- ZUŠ,
- široká paleta záujmových útvarov.

Vyučovací jazyk školy: slovenský jazyk

Stratégia školy a vymedzenie jej poslania, funkcií a cieľov:

Škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

Škola zabezpečí podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup k vzdelávaniu.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť budeme smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy.

Ciele

- Pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.
- Usilovať sa o zvýšenú gramotnosť žiakov v oblasti IKT na našej škole.
- Zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.
- Formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie.
- V spolupráci s rodičmi žiakov vychovať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Výchovno-vzdelávacie stratégie (VVS) školy sa zameriavajú na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov a sú v súlade so zámermi školy. Súhrn metód, foriem a spoločne uplatňovaných postupov je učiteľmi uplatňovaný podľa momentálnych požiadaviek a možností žiakov a školy tak, aby smerovali k rozvoju všetkých kľúčových kompetencií žiaka a naplnenia profilu absolventa našej školy.

Preferovanými metódami sú tímová a samostatná práca, prezentácia a obhajoba výstupov a uplatňovanie IKT vo všetkých oblastiach školskej práce.

Sústredíme sa na celoročné aktivity prostredníctvom ročníkových projektov.

Pozornosť bude venovaná žiakom z málo podnetného prostredia a žiakom so špeciálnymi výchovnými a vzdelávacími potrebami v spolupráci so zriaďovateľom a príslušnými úradmi.

Zameriame sa na vyhľadávanie a rozvoj talentu a nadania žiakov v rôznych oblastiach zapojením sa do súťaží, olympiád.

Zameranie:

Škola je všeobecno-vzdelávacieho charakteru.

Organizačné formy a metódy vyučovania:

Organizačné formy a metódy vyučovania sú rozpracované v rámci jednotlivých vyučovacích predmetov.

Základné formy a metódy vzdelávania na našej škole sú:

humanistické - individuálny prístup, partnerský vzťah, tvorivosť, samostatnosť a aktivita, dôvera a spolurozhodovanie,

otvorené - výchova celistvej osobnosti, schopnej slobodného sebarozvoja, kvalitná komunikácia na základe partnerstva,

globálne - celistvosť v procese výchovy a vzdelávania,

tvorivo-humanistické - tvorivý a ľudský prístup k výchove žiaka a potom aj k jeho vzdelávaniu.

Každá vyučovacia stratégia reflektuje štyri východiská:

- *adekvátnosť učebného procesu* k vybranému obsahu;
- *adekvátnosť zložitosti témy* k daným faktorom, ktoré ovplyvňujú učiaceho sa *aplikovateľnosť didaktických princípov* na daný obsah;
- *dostupnosť zdrojov* potrebných pre efektívny priebeh učebného procesu (materiálov, médií, informácií).

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov, ktoré sú namierené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov.

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese využívame na našej škole tieto **metódy vyučovania**:

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou, ukážky).

Expozičné metódy sa využívajú pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín), **pozorovanie** (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra), **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozboře problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštrukcie) – pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomných vzťahov a ich významu. Pri pozorovaniach treba uprednostniť živé biologické objekty, kladť dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov.

Zvýšený dôraz sa kladie na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), **didaktické hry** (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

- **Metódy založené na skúsenosti**

Formy skúsenosti:

- „už existujúca“ skúsenosť (všetky skúsenosti získané žiakmi a ich očakávania od rodiny, rovesníkov, školy, verejného života, atď.)
- „inštruovaná“ skúsenosť (skúsenosť získaná pomocou literatúry a učebníc, z médií, materiálov v triede, atď.)
- „kolektívna“ skúsenosť (skúsenosť založená na vyučovacom procese, kolektívnych aktivitách vo vnútri i mimo triedy)

Aplikované metódy:

- skutočné stretnutia s inými ľuďmi (pozorovania, rozhovory, prieskumy, konzultácie s odborníkmi atď.)
- simulácie (funkčné hranie, debaty, atď.)
- produkcia (novín, textov, filmov, videa, divadelných hier, plagátov, atď.)

- **Metódy využívajúce médiá**

Základné otázky:

Médiá predstavujú reálne situácie, ale žiaci ich interpretujú odlišne. Význam médií na žiaka závisí od ich blízkosti a dostupnosti.

Médiá môžu byť zároveň *témou* výchovy a vzdelávania (t.j. vplyv médií na každodenný život, profesie, spoločnosť, atď.), a *prostriedkom* v učebnom procese (médiá umožňujú prístup k celkom novým formám vyučovania a učenia (komunikácia na veľké vzdialenosti), alebo *témou na diskusiu* a kritiku (kritika médií zo strany žiaka, diskusia o dôsledkoch využívania médií deťmi a pod.).

Formy médií:

- tlačený materiál (učebnice, materiály, fotokópie, komiksy, štatistiky, atď.)
- audio-vizuálne médiá (video, kazety, filmy)
- online médiá (Internet, e-mail, počítačové programy)

Formy podporované médiami:

- čítanie, interpretácia, analýza
- sledovanie či počúvanie alebo vytváranie audio-vizuálnych médií
- využívanie a vytváranie chat-groups, diskusných skupín

○ **Metódy založené na analýze**

Prípadové štúdie: opis, prezentácia, analýza konkrétnych problémov/otázok

- motivácia k téme a spontánnym reakciám
- opis problému
- prezentácia a diskusia
- vývin riešení
- diskusia o riešeniach
- analýza dôsledkov

Analýza textu: Analýza a interpretácia novinových článkov, aktuálnych či historických dokumentov, atď.

Analýza médií: Objavovanie mediálnych prezentačných techník, manipulatívnych techník, a pod.

Štatistická analýza: Ako sú štatistiky chápané; ako sa získavajú dáta; ako sa interpretujú dlhodobé trendy, atď.

Z organizačných foriem sa uplatňuje *vyučovacia hodina* (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu). *Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurziu* volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov:

Vychádzky - umožňujú žiakovi poznávať predmety a javy, ktoré sú v blízkosti školy. Ich bezprostredné pozorovanie a poznávanie prispieva k vytváraniu správnych predstáv a vedomostí.

Exkurzie – podľa zamerania: vlastivedné, historické, zemepisné, prírodovední a exkurzie do výrobných podnikov. Majú veľký vzdelávací účinok. Spočíva v tom, že žiaci pozorujú predmety (javy) v skutočných podmienkach, čím získavajú správne a komplexnejšie vedomosti.

Skupinové vyučovanie - pri ktorom je trieda rozdelená na podskupiny s niekoľkými žiakmi, ktorí tichou prácou spoločne spracúvajú časti väčšej témy, za pomoci starostlivo vybraného, podľa možností samostatne zaobstaraného pracovného materiálu.

Kooperatívne vyučovanie – podporuje spoluprácu žiakov v rámci aktivít.

Problémové vyučovanie – pomáha žiakovi osvojiť si vedomosti a spôsoby činnosti prostredníctvom analýzy problémových situácií, formulovaní problémov a ich riešenia vytýčených hypotéz a ich verifikácie.

Besedy a organizované rozhovory sa realizujú priamym rozhovorom pedagóga so žiakmi, alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch.

Sút'áže a kvízy prispievajú k uspokojeniu základnej potreby človeka, akou je potreba uplatniť sa.

Projektové vyučovanie - stimuluje aktivitu žiaka, praktické riešenie úloh, jeho záujem o študovanú problematiku a možnosť prejavovať sa v plnej šírke (žiak ako osobnosť).

Integrované tematické vyučovanie - využívajú vyučujúci na v primárnom vzdelávaní na spájanie poznatkov a komplexný prístup vo vzdelávaní.

V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa táto forma vyučovania využíva v prírodovednom vzdelávaní.

Systém kontroly a hodnotenia žiakov:

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011.

NÁSTROJE HODNOTENIA

počas školského roka žiak vypracuje

a) štvrt'ročné písomné práce

- termín práce je vždy určený týždeň vopred, aby sa žiaci mohli pripraviť
- súhrnné skúšanie, skúšať sa bude učivo jednotlivých štvrt'rokov
- časová dotácia na písomnú prácu je 45 minút
- hodnotenie písomnej práce – klasifikácia známku 1-5

Stupnica :100% - 90% výborný, 89, 9% - 75% chválibečný, 74, 9% - 50%, dobrý 49, 9% - 25% dostatočný 24, 9% - 0%, nedostatočný

oprava písomnej práce sa uskutoční na nasledujúcej hodine

b) tematické previerky -

termín previerky je vždy určený minimálne 3 dni vopred, aby sa žiaci mohli pripraviť

- súhrnné skúšanie, hodnotí obsah príslušného tematického celku
- hodnotenie – známku, stupnica ako pri školskej písomnej práci
- časová dotácia na tematickú previerku je max 45 minút

c) priebežné didaktické testy

- termín testu nie je určený vopred

- priebežné skúšanie, odhalenie nedostatkov, chýb a ťažkostí v procese učenia, vyučujúci ich zaraďuje do vyučovacieho procesu podľa potreby, ide o kontrolné hodnotenie
- hodnotenie – známku, stupnica ako pri školskej písomnej práci/ nehodnotí sa známku
- časová dotácia na test je 5-25 minút

d) Krátke písomné práce - diktáty, päťminútovky z určitých javov v danom tematickom celku.

- termín testu nie je určený vopred
- priebežné skúšanie, odhalenie nedostatkov, chýb a ťažkostí v procese učenia, vyučujúci ich zaraďuje do vyučovacieho procesu podľa potreby, ide o kontrolné hodnotenie
- časová dotácia na test je max 15 minút
- hodnotí sa osvojenie si učiva jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín známku/ nehodnotí sa známku
- forma priebežného skúšania - individuálne- skupinové - frontálne

Hodnotenie diktátov: 0 – 1 = 1   2 – 3 = 2   4 – 7 = 3   8 – 10 = 4
11 a viac = 5

e) Žiacky projekt- za vopred určené pravidlá : zrozumiteľnosť zadania úloh, správnosť riešenia úloh, originalita , grafická úprava, prezentácia- získa žiak body, ktoré sa následne prepočítajú na známku podľa danej stupnice

f) Žiacky poster - formatívne (slovné) hodnotenie výsledku práce dvojice spolužiakmi a učiteľom - hodnotí sa: obsah, správnosť matematických operácií , grafická úprava

g) Výkres, výstava prác v triede, alebo na výstavnom paneli na chodbe školy je hodnotením v širšom meradle – hodnotia diváci – žiaci nielen z triedy, ale starší aj mladší spolužiaci.

h) Ústna odpoveď pri tabuli - každý žiak min 1 krát za polrok odpovedá pri tabuli pred kolektívom

- za odpoveď získa známku

i) Ústne frontálne skúšanie v priebehu hodiny - na konci hodiny môže učiteľ ohodnotiť žiaka, alebo aj viac žiakov

j) Motivačné hodnotenie : za netradičné riešenie úloh, za riešenie nepovinných úloh , za zapojenie sa do súťaží, ale aj za nedôsledný prístup žiaka k plneniu si povinnosti (nevypracovaná domáca úloha , nenosenie si potrebných pomôcok)

k) Laboratórne práce

Pri laboratórnych a praktických cvičeniach hodnotíme slovne:

- samostatná práca s textom
- realizácia laboratórneho a praktického cvičenia
- schopnosť vyvodit' na základe experimentu teoretické poznatky

- vedieť zdôvodniť výsledok experimentu
- vypracovanie protokolu na požadovanej úrovni.

Nie všetky práce je nutné klasifikovať známku. Učiteľ musí brať do úvahy danosti žiaka, jeho prístup k práci, citová väzba s vlastným výkonom.

Učiteľ hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojev:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti - uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov pri realizácii úlohy
- otvorenosť voči experimentovaniu, svojské riešenia
- cieľavedomosť riešení
- záujem o činnosti, príprava pomôcok
- schopnosť spolupracovať
- schopnosť zaujať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti - ovládanie nástrojov, materiálov a práce s nimi
- formálne zručnosti – vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania, rozvoja predstavivosti a fantázie, na úrovni myslenia – vlastné témy, interpretácia zážitkov, návrhy, koncepcie

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s učivom
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho
- znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu

Rodičia sa o výsledkoch hodnotenia a klasifikácie majú možnosť dozvedieť - v škole od vyučujúceho, triedneho učiteľa, vedenia školy, doma - v klasickej žiackej knižke.

Systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy:

Zamestnanci budú kontrolovaní a hodnotení vedúcimi pracovníkmi, t.j. riaditeľkou školy a zástupkyňou školy. Hodnotenie bude prebiehať formou odmiern podľa vopred určených kritérií:

- Vedenie metodických združení a predmetových komisií
- Vedenie kabinetov, knižnice, fondu učebníc
- Príprava žiakov na prijímacie skúšky (ktoré nie sú financované)
- Práca s nadanými a talentovanými žiakmi (súťaže a olympiády - dosiahnuté výsledky do 10. miesta)
- Príprava lyžiarskych, plaveckých kurzov a škôl v prírode
- Vedenie školskej kroniky
- Zveľaďovanie a estetizácia pracovného prostredia v rámci celej školy
- Doučovanie žiakov a vedenie konzultačných hodín, ktoré je neplatené (1 vyučovacia hodina po zdokladovaní)

- Pravidelné organizovanie rôznych kultúrnych a športových podujatí a súťaží so žiakmi i učiteľmi v mimovyučovacom čase
- Vypracovanie projektov pre školu a ich úspešnosť
- Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami a družobnými školami
- Vedenie zápisnice z porád
- Aktualizácia webovej stránky
- Práca s nadanými a talentovanými žiakmi (mimo krúžkov a vyučovania)
- Manažovanie rôznych programov pre obec

Personálna realizácia vnútroškolskej kontroly

Vnútroškolskú kontrolu v prvom rade vykonáva **riaditeľ školy**, ktorý zodpovedá za jej úroveň na škole. Pri realizácii výkonu vnútroškolskej kontroly deleguje špecifické úlohy na :

zástupcov riaditeľa

1. kontrolujú a sledujú prospech a správanie sa žiakov, plnenie a udelenie výchovných opatrení, klasifikáciu predmetov,
2. zabezpečujú zastupovanie neprítomných učiteľov,
3. koncipujú rozvrh,
4. kontrolujú a organizujú opravné a komisionálne skúšky,
5. kontrolujú realizáciu učebného plánu a aktuálne opravy,
6. riadia a kontrolujú vedúcich MZ a PK,
7. kontrolujú a motivujú prácu triednych učiteľov,
8. kontrolujú zameranie školských výletov,
9. kontrolujú komplexnú dokumentáciu z riadiacej oblasti,
10. na základe kontroly výchovy a vzdelávania navrhujú odmeny učiteľom na svojom úseku,
11. riadia výchovno-vzdelávací proces mimo vyučovania, prácu krúžkov,
12. vykonávajú hospitačnú činnosť, sledujú predpísanú dokumentáciu.

vedúcich MZ a PK

1. riadia a kontrolujú mikroskupinu pracovníkov,
2. vykonávajú príkladnú, kvalitnú výchovno-vzdelávaciu prácu,
3. iniciujú, koordinujú a kontrolujú aplikáciu nových metód, foriem a prostriedkov v procese skupiny predmetov MZ a PK,
4. vykonávajú kontrolnú hospitačnú a metodickú činnosť podľa vlastného časového harmonogramu,
5. kvartálne vyhodnocujú na zasadnutiach plnenie plánu a aktuálnych úloh školy,
6. v rámci MO tvorí a zjednocuje kritériá hodnotenia, určuje témy previerok,
7. kooperuje s vyučujúcimi na zostavovaní didaktických testov,
8. vyjadruje sa k projektom vzdelávania, učebniciam a obsahu vzdelávania.

výchovného poradcu

1. integruje pedagogických zamestnancov, informačne, odbornou-metodicky a poradensky pre plnenie úloh v oblasti výchovnej,
2. kontroluje plnenie nadpredmetových problematík,
3. analyzuje stav správania a psychického a sociálneho vývinu žiakov,

4. vytvára priestor pre individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi a rodičmi,
5. koordinuje a riadi prácu triednych učiteľov v oblasti prevencie proti negatívnym javom, navrhuje odborné vyšetrenie žiakov a sleduje terapiu,
6. spolupracuje pri vypracovaní a kontrole IVP.

triednych učiteľov

1. aktuálne je informovaný o žiakoch a ich rodinnom prostredí,
2. systematicky kontroluje správanie, dochádzku, celkový prospech žiakov, kooperuje s rodičmi,
3. vedie a kontroluje triednu dokumentáciu,
4. koordinuje spoluprácu s vyučujúcimi v triede,
5. plánuje, koordinuje obsah triednických hodín a kontroluje plnenie individuálnych úloh žiakov,
6. sleduje činnosť žiakov mimo vyučovania, pozitívne ich motivuje,
7. koordinuje aktivity žiakov na úseku profesijnej orientácie smerujúce k úspešnému ukončeniu štúdia na škole.

vychovateľku školského klubu detí a vedúcu MO materskej školy

1. zodpovedá za úroveň výchovnej a vzdelávacej práce, bezprostredne ju riadi a sama sa na nej podieľa,
2. predbežne kontroluje plnenie schváleného plánu práce,
3. predkladá požiadavky na materiálne zabezpečenie prevádzky,
4. zaisťuje riadne vedenie predpísanej dokumentácie.

Veľký dôraz v systéme hodnotenia práce zamestnancov budeme na škole klásť na prácu učiteľa, bez ktorého nebude efektívna práca školy.

9 Povinné personálne zabezpečenie

Vedenie základnej školy tvorí riaditeľka a zástupkyňa riaditeľky školy. Širšie vedenie školy sú vedúca MZ, PK, výchovná poradkyňa, špeciálny pedagóg, zástupca OZ, ekonóm.

Riaditeľ školy	Mgr. Helena Borufková
Zástupca riaditeľa	Mgr. Jana Schmotzerová
Výchovný poradca	Mgr. Jana Ladomirjáková
Metodické združenie	
Vedúca metodického združenia	Mgr. Henrieta Smolková
Členovia metodického združenia	Mgr. Zuzana Gavulová
	Mgr. Jana Schmotzerová
	Mgr. Ľubomíra Gromová
	Mgr. Liana Čižmárová
	Alena Stašáková
	Marcel Majoroš
	Mgr. Ľudmila Dzurňáková
	Mgr. Františka Farkašová
Predmetová komisia prírodovedná Predmety: MAT,BIO,CHE,FYZ,GEG,INF	

Vedúca predmetovej komisie	Mgr. Estera Čiefová
Členky predmetovej komisie	Mgr. Jana Ladomirjáková
	Mgr. Juraj Kudláč
	Ing. Gejza Varga
	Ing. Jana Beliová
Predmetová komisia spoločenskovedná Predmety: SJL, ANJ, NEJ, RUJ, DEJ, OBN	
Vedúca predmetovej komisie	Mgr. Daša Palenčárová
Členky predmetovej komisie	Mgr. Jana Franko
	Mgr. Jana Schmotzerová
	Mgr. Ľudmila Dzurňáková
	Mgr. Estera Čiefová
	Mgr. Liana Čižmárová
	Ing. Jana Beliová
	Mgr. Juraj Kudláč
Predmetová komisia výchov Predmety: HUV, VYV, TSV, VUM, THD, SEE, NBV, ETV	
Vedúci predmetovej komisie	Ing. Gejza Varga
Členky predmetovej komisie	Mgr. Ľubomíra Gromová
	Mgr. Estera Čiefová
	Mgr. Helena Borufková
	Mgr. Ľudmila Dzurňáková
	Ing. Jana Beliová
	Mgr. Henrieta Smolková
	Mgr. Juraj Kudláč

Nepedagogickí zamestnanci

Ekonom, účtovník	Ing. Štefan Paholok
Ekonomka na KPČ	Ing. Jana Beliová
Školník, technik BOZP a PO	Pavol Majoroš
Upratovačky	Marta Majorošová
	Magdaléna Hajduová
	Anna Majorošová
	Renáta Ivanová
Vedúca školskej jedálne	Jolana Jelčová
Kuchárky	Marcela Kissová
	Renáta Kováčová

10 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie

Škola prešla za posledné roky celkovou rekonštrukciou. Vymenili sa okná, zateplila sa budova, postupne sa zrekonštruovali sociálne zariadenia a telocvičňa. Škola sa vybavila novými šatňovými skrinkami pre všetkých žiakov. Každý žiak má od skrinky vlastný kľúč. Naposledy škola zrekonštruovala a pripravila priestory pre tanečnú sálu so zrkadlami. V januári 2014 sme zakúpili nové lavice a stoličky pre päť tried. Z projektov sme získali dve

nové interaktívne tabule, reproduktory a notebook. V súčasnosti máme vybavené učebne piatimi interaktívnymi tabuľami.

Počas celého školského roka, ale aj počas prázdnin sa veľmi dbá na upravené a estetické prostredie nielen tried a chodieb, ale celého areálu školy. Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, treba klásť dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi.

Základná škola Haniska využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, odbornú učebňu pre vyučovanie fyziky, biológie, chémie, tri učebne výpočtovej techniky (15 nových počítačov a 5 starších počítačov), učebňu anglického, nemeckého a ruského jazyka, školskú dielňu, školskú kuchynku, 5 interaktívnych tried. V školskom roku 2011/2012 sme zriadili aj školskú posilňovňu, ktorá bude slúžiť aj širšej verejnosti. Spoločenská miestnosť je využívaná predovšetkým na besedy, premietanie filmov a DVD, uskutočňovanie súťaží Hviezdoslavov Kubín, rôzne vystúpenia a podobne. Učebne výpočtovej techniky sú vybavené s počítačom prípadne notebookom pre učiteľa, dataprojektorom, tlačiarňou, softverovým vybavením pre všetky predmety. V súčasnosti sme zakúpili slúchadlové zostavy na skvalitnenie výučby cudzích jazykov. Na škole je umiestnená aj knižnica, ktorá disponuje veľkým množstvom knižného fondu. V tejto miestnosti sa realizujú aj hodiny slovenského jazyka a literatúry. Tieto odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy a zvolené učebné varianty. Všetky kmeňové triedy 1. stupňa sú vybavené dataprojektormi, notebookmi, internetom čo vyučujúcim umožňuje plne využívať IKT počas celého vyučovania, a tým názorne vyučovať. Vybavenie kabinetov je obohatené o nové súbory učebných pomôcok. Vybavili sa kabinety 1. stupňa, cudzie jazyky ako aj kabinet prírodovedných predmetov. Pri obnove učebných pomôcok sú veľmi nápomocní rodičia.

Na konci školského roka 2014/2015 sme doplnili veľké množstvo moderných učebných pomôcok, čo umožnilo tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie. Na konci školského roka 2015/2016 sme zrekonštruovali zábradlie na schodišti, ktoré plní aj edukačný cieľ. Sú tam nápisy v rôznych jazykoch, v ktorých sa žiaci vyučujú. Na MDD sme slávnostne sprístupnili nadrozmerne figúrky na hranie dámy na chodbe druhého stupňa, ktoré môžu žiaci využívať na oddychové chvíľky.

Škola má k dispozícii átrium, ktoré je predovšetkým využívané v rámci veľkej prestávky. Pri vstupe do školy sa nachádza altánok, ktorý sa využíva na výučbu v priaznivom počasí. K dispozícii je pred školou a za školou veľké futbalové ihrisko, ktorá škola využíva predovšetkým na hodinách telesnej výchovy, ale aj v rámci krúžkovej činnosti. Z projektu ESF sa nám v spolupráci s obcou podarilo vybudovať moderné multifunkčné ihrisko.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Priestory školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. Na začiatku školského roka sú všetci pedagogickí pracovníci a žiaci poučení o bezpečnosti pri práci v triedach, odborných učebniach a telocvični. Samostatné poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia vždy predchádza školským výletom, exkurziám, škole v prírode. Poučenie je zaznamenané v triednej knihe v príslušnej kolónke. Škola je zabezpečená kamerovým systémom, čo zvyšuje bezpečnosť žiakov v priestoroch školy ako aj v jej okolí. Uľahčuje riešenie prípadných krádeží alebo iného druhu vandalizmu.

Všetci zamestnanci školy pravidelne absolvujú školenie a bezpečnosti pri práci a požiarnej ochrane. Pravidelne sú prevádzané kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a revízie elektrického a plynového zariadenia, bleskozvodov a telocvičného náradia.

Inovovaný školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Vzdelávací program ISCED 1

Príloha

UČEBNÉ OSNOVY- rozsah vyučovania predmetov pre 1. ročník

Výchovno – vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania:

sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety 1.stupňa, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015/1758:1-10A0 pre prvý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015.

Slovenský jazyk

9 VH týždenne – 297 VH za školský rok

Čítanie

Prípravné obdobie 20 VH

Šlabikárové obdobie 107 VH

Čítankové obdobie 38 VH

Písanie 132 VH

Matematika

4 VH týždenne - 132 VH za školský rok

Prirodzené čísla 1 – 20 a 0 52 VH

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 50 VH

Geometria a meranie 20 VH

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie 10 VH

Prvouka

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Moje kráľovstvo 7 VH

Kráľovstvo života 7 VH

Kráľovstvo sveta 9 VH

Kráľovstvo živočíchov 3 VH

Kráľovstvo rastlín 7 VH

Etická výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch 6 VH

Prvky prosociálneho správania 7 VH

Ľudská dôstojnosť 6 VH

Pozitívne hodnotenie iných 6 VH

Naša rodina 8 VH

Náboženská výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Som na svete z lásky	9 VH
Rodina ohnisko lásky	3 VH
Dar lásky	8 VH
Moc života a lásky	7 VH
Spoločenstvo lásky	6 VH

Hudobná výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Hlasová činnosť	7 VH
Inštrumentálne činnosti	7 VH
Percepčné činnosti – aktívne počúvanie	5 VH
Hudobno – pohybové činnosti	6 VH
Hudobno – dramatické činnosti	5 VH
Hudobno – vizuálne činnosti	3 VH

Výtvarná výchova

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Základné prvky výtvarného vyjadrovania - výtvarný jazyk	8 VH
Kompozičné princípy a možnosti kompozície	10 VH
Podnety výtvarného umenia	8 VH
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	2 VH
Podnety fotografie	2 VH
Podnety filmu a videa	2 VH
Podnety architektúry	4 VH
Podnety dizajnu	6 VH
Podnety tradičných remesiel	4 VH
Elektronické média	2 VH
Porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	4 VH
Podnety hudby	2 VH
Synestetické podnety	2 VH
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	2 VH
Tradícia a identita	2 VH
Škola v galérii, galéria v škole	4 VH
Výtvarné hry	2 VH

Telesná a športová výchova

2 VH týždenne - 66 VH za školský rok

Zdravie a zdravý životný štýl	5 VH
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	4 VH
Športové činnosti pohybového režimu	30 VH
Športové činnosti pohybového režimu sú členené na základné tematické celky:	

- základné pohybové zručnosti, 10 VH
- manipulačné, prípravné a športové hry 3 VH
- hudobno-pohybové a tanečné činnosti 5 VH
- psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia 5 VH
- aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti 4 VH

Hráme sa s anglickým jazykom

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Rodina a spoločnosť	5 VH
Domov a bývanie	5 VH
Človek a príroda	7 VH
<u>Multikultúrna výchova</u>	<u>6 VH</u>
<u>Stravovanie</u>	<u>2 VH</u>
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	3 VH
Obliekanie a móda	1 VH
Doprava a cestovanie	2 VH
Vzory	2 VH

Počúvanie s porozumením	✓
Čítanie s porozumením	
Písomný prejav	
Ústny prejav - dialóg	✓
Ústny prejav - monológ	✓

Tvorba projektov

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Z rozprávky do rozprávky	3 VH
Hráme sa s písmenkami	4 VH
Jeseň v prírode	3 VH
Vianoce	3 VH
Zima	3 VH
Bezpečnosť na cestách	3 VH
Marec – mesiac knihy	3 VH
Naša Zem	4 VH
Máj – lásky čas	4 VH
Čo už vieme	3 VH

Žiak dokáže :

- pracovať s inými zdrojmi a takto nadobudnuté vedomosti aplikovať pri tvorbe projektov
- uplatniť syntézu vedomostí zo všetkých predmetov v rámci jedného projektu

- presadiť svoj názor
- pracovať v skupine
- v písomnom prejave uplatniť nadobudnuté vedomosti
- v hovorenom prejave odprezentovať svoj projekt

Prierezové témy sú zapracované do TVVP jednotlivých predmetov.

UČEBNÉ OSNOVY - rozsah vyučovania predmetov pre 2. ročník

Výchovno – vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania:

sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety 1. stupňa, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015/1758:1-10A0 pre prvý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015 .

Slovenský jazyk

9 VH týždenne – 297 VH za školský rok

Čítanie 66 VH

Škola volá	5 VH
Prichádza jeseň	9 VH
Ludia a ich zvieratá	4 VH
Ide zima	4 VH
Keď je noc	2 VH
Koľko dní je do Vianoc	2 VH
Fúka do komína	6 VH
Fašiangove časy	3 VH
Stopy v snehu	4 VH
Z rozprávky do rozprávky	3 VH
Keď slnce svieti	5 VH
Kopem, kopem v záhrade	3 VH
Svet hore nohami	3 VH
Moja mama, mamička	2 VH
Kde je moje miesto?	3 VH
Svet je pestrý ako dúha	8 VH

Písanie 66 VH

Tlačená a písaná abeceda	3 VH
Správne písanie rozlišovacích znamienok	6 VH
Rozvíjanie pisateľských kompetencií	12 VH
Zdokonaľovanie pisateľských kompetencií	15 VH
Zvuková analýza	4 VH
Zdokonaľovanie v písaní tvarov číslíc	5 VH
Zdokonaľovanie písania slabík, slov, viet	10 VH
Prepis tlačeného textu	3 VH
Interpunkčné znamienka	4 VH
Úhľadnosť písania	4 VH

Sloh 33 VH

Zážitkové rozprávanie	8 VH
Základy komunikácie	4 VH
Práca s literárnym textom	13 VH
Autori detskej literatúry	2 VH
Vlastná tvorba a prezentácia	6 VH

Gramatika 132 VH

Hláska a písmeno	38 VH
Rozlišovacie znamienka	10 VH
Tvrde a mäkké spoluhlásky	26 VH
Slabika	10 VH
Veta, slovo, slabika	10 VH
Veta	23 VH
Abeceda	15 VH

Hláska a písmeno

Žiak vie rozlíšiť čo je hláska a čo písmeno.

Žiak dokáže rozlíšiť hlásky na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky.

Žiak vie správne vysloviť a rozdeliť samohlásky.

Žiak vie správne vyslovovať a písať dvojhlásky.

Rozlišovacie znamienka

Žiak vie správne vyslovovať a písať hlásky s jednotlivými rozlišovacími znamienkami.

Žiak si uvedomuje, že zámenou krátkej samohlásky za dlhú môže nastať zmena významu slova.

Tvrde a mäkké spoluhlásky

Žiak vie správne vyslovovať a písať y/ý po tvrdých spoluhláskach.

Žiak vie správne vyslovovať a písať i/í po mäkkých spoluhláskach.

Žiak dokáže správne vysloviť a napísať ď,ť,ň,ľ s mäkčeňom.

Žiak dokáže správne vysloviť a napísať ď,ť,ň,ľ bez mäkčeňa pred e,i,ia,ie,iu.

Slabika

Žiak dokáže správne deliť slová na slabiky.

Žiak vie rozpoznať, vyhľadať v texte, vymyslieť jednoslabičné slová.

Žiak pozná viacslabičné slová a vie určiť o koľko slabičné slovo sa jedná.

Žiak dokáže uviesť príklady viacslabičných slov.

Veta, slovo, slabika

Žiak dokáže rozlišovať slová vo vete.

Veta

Žiak vie správne napísať a intonovať oznamovacie vety.

Žiak pozná melódiu oznamovacej vety.

Žiak vie správne napísať opytovaciu vetu.

Žiak pozná melódiu opytovacej vety. Vie kedy má stúpavú a kedy stúpavú intonáciu.

Žiak dokáže vyhľadať opytovacie vety v texte.

Žiak vie správne napísať rozkazovaciu vetu.

Pozná melódiu rozkazovacej vety.

Žiak vie rozoznať či sa jedná o rozkazovaciu, zvolaciu, alebo želaciu vetu. Vie ich nájsť v texte.

Abeceda

Žiak vie napísať tlačene a písané písmená slovenskej abecedy,

Žiak vie vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí,

Žiak dokáže zoradovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena

Matematika

4 VH týždenne - 132 VH za školský rok

Sčítanie a odčítanie do 20	15 VH
Vytváranie predstáv o prirodzených číslach v obore do 100	7 VH
Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 100	70 VH
Geometria a meranie	16 VH
Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	24 VH

Prvouka

2VH týždenne 66 VH za školský rok

Cestovanie	18 VH
Človek	13 VH
Neživá príroda a prírodné javy	11 VH
Živočíchy	13 VH Rastliny
	11 VH

Etická výchova

1 VH týždenne - 33 VH za školský rok

Komunikácia	8 VH
Dôstojnosť ľudskej osoby	9 VH
Poznanie a pozitíve seba a druhých	9 VH
Etika sexuálneho života	7 VH

Náboženská výchova

1 VH týždenne - 33 VH za školský rok

Som na svete z lásky	9 VH
Rodina ohnisko lásky	3 VH
Dar lásky	8 VH
Moc života a lásky	7 VH
Spoločenstvo lásky	6 VH

Hudobná výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Vokálno – intonačné činnosti	13 VH
Inštrumentálne činnosti	5 VH
Hudobno – pohybové	5 VH
Percepčné činnosti	5 VH
Rytmicko – intonačné	1 VH
Vokálno – inštrumentačné	2 VH
Hudobno – dramatické	2 VH

Výtvarná výchova

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Výtvarný jazyk	36 VH
Podnety výtvarného umenia	8 VH
Podnety fotografie	4 VH
Podnety z filmu a videa	2 VH
Elektronické média	4 VH
Podnety architektúry	8 VH
Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	2 VH
Synestetické podnety	2 VH

Telesná a športová výchova

2 VH týždenne - 66 VH za školský rok

Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	19 VH
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	19 VH
Psychomotorické cvičenia a hry	10 VH
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	8 VH
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	10 VH

Hráme sa s Anglickým jazykom

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Rodina a spoločnosť	14 VH
Vzdelávanie	6 VH
Multikultúrna spoločnosť	8 VH
Obliekanie a móda	6 VH
Stravovanie	8 VH
Krajiny, mestá a miesta	6 VH
Domov a bývanie	10 VH
Voľný čas a záľuby	8 VH

Počúvanie s porozumením	✓
Čítanie s porozumením	
Písomný prejav	
Ústny prejav - dialóg	✓
Ústny prejav - monológ	✓

Prierezové témy sú zapracované do TVVP jednotlivých predmetov.

Inovovaný školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Vzdelávací program ISCED 2

Príloha

UČEBNÉ OSNOVY - rozsah vyučovania predmetov pre 5. ročník

Výchovno –vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania:

sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety 2. stupňa, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015 –5129/5980:2 –10A0 pre druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015 5. ročník

Slovenský jazyk

5 VH týždenne – 165 VH za školský rok

Zvuková rovina jazyka a pravopis	12 VH
Významová / lexikálna rovina	10 VH
Tvarová / morfológická rovina	25 VH
Syntaktická / skladobná rovina	3 VH
Komunikácia ako zdroj informácií	2 VH
Ústny a písomný prejav	8 VH
Rozprávanie príbehov a zážitkov	15 VH
Opis	10 VH
Vlastné tvorivé písanie	4 VH
Subjektívna a objektívna komunikácia	8 VH

Literárna výchova

Báseň, pieseň	25 VH
Prozaický text	26 VH
Filmová a televízna rozprávka	6 VH
Ludová povest', autorská povest', legenda	7 VH
Náučná literatúra, encyklopédia	4 VH

Anglický jazyk

4 VH týždenne – 132 VH za školský rok

Posilnenie časovej dotácie o1 vyučovaciu hodinu vo vyučovacom predmete anglický jazyk bude meniť kvalitu výkonu v týchto oblastiach :

Počúvanie s porozumením	√
Čítanie s porozumením	√
Písomný prejav	√
Ústny prejav - dialóg	√
Ústny prejav -	

monológ	
---------	--

Rodina a spoločnosť	12 VH
Náš domov	10 VH
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	10 VH
Človek na cestách	12 VH
Vzdelávanie a práca	12 VH
Človek a príroda	12 VH
Voľný čas a záľuby	12 VH
Uprostred multikultúrnej spoločnosti	12 VH
Odievanie a móda	10 VH
Šport nám, my športu	10 VH
Kultúra a umenie	12 VH
Slovensko	8 VH

Matematika

4 VH týždenne – 132 VH za školský rok

Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión	22 VH
Geometria a meranie	30 VH
Počtové výkony s prirodzenými číslami	50 VH
Súmernosť v rovine (osová a stredová)	15 VH
Riešenie aplikačných úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	15 VH

Informatika

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami	5 VH
Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme	3 VH
Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia	2 VH
Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete	2 VH
Softvér a hardvér – práca proti vírusom a špehovaniu	2 VH
Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká	2 VH
Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti	1 VH
Informačná spoločnosť – legálnosť používania softvéru	1 VH
Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	6 VH
Reprezentácie a nástroje – informácie	4 VH
Komunikácia s spolupráca – práca s webovou stránkou	2 VH
Komunikácia s spolupráca – vyhľadávanie na webe	1 VH
Komunikácia s spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu	2 VH

Biológia

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Príroda a život	7 VH
Život v lese	26 VH
Život vo vode a na brehu	18 VH
Život na poliach a lúkach	15 VH

Dejepis

2 VH týždenne, 66 VH ročne

Vzdelávacie oblasti: Človek a spoločnosť

Človek v premenách priestoru a času

43 VH

Človek a komunikácia

23 VH

Žiak dokáže:

- spoznať , rozlíšiť a vyskúšať si schwabach, hlaholiku, latinku a určiť ich používanie v regióne
- prečítať krátky latinský text
- spoznať, rozlíšiť a zatriediť historickú architektúru regiónu
- identifikovať a charakterizovať kroj, historické pamiatky a objekty obce
- pozná historické osobnosti obce a regiónu
- vníma vplyv priemyselného a technického rozvoja v regióne
- posúdi a zhodnotí rezbárske práce obce
- spoznáva a manuálne si osvojí remeslá z minulosti: hrnčiarstvo, drotárstvo, rezbárstvo
- na základe historických obrazových pamiatok porovná vzhľad a život v regióne a kedysi dnes

Geografia

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Planéta Zem

9 VH

Zobrazovanie Zeme

12 VH

Cestujeme po Zemi

42 VH

Geografické exkurzie a vychádzky

3 VH

Etická výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Verbálna a neverbálna komunikácia

7 VH

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

5 VH

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

6 VH

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

7 VH

Etické aspekty ochrany prírody

8 VH

Náboženská výchova

1 hodina týždenne, 33 VH ročne

Boh hovorí k človeku	6 VH
Dialóg Boha a človeka	7 VH
Náš dialóg s Bohom	7 VH
Obeta Božieho ľudu	6 VH
Dialóg cez službu	7 VH

Technika

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Človek a technika	6 VH
Človek a výroba v praxi	20 VH
Úžitkové a darčkové predmety	7 VH

Hudobná výchova

1 hodina týždenne – 33 VH ročne

Základné pojmy v hudbe	10 VH
Hudobné nástroje	3 VH
Hudba jednotlivých národov	10 VH
Hudba spojená s inými druhmi umenia	10 VH

Výtvarná výchova

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky - pozitív, negatív,	8VH
Možnosti zobrazovania videného sveta - proporcie	8VH
Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia -kubizmus,surrealizmus	4VH
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia –mozaika,byzantské umenie	4VH
Škola v galérii -orientácia v galérii	4VH
Podnety architektúry –exteriér, interiér	4VH
Podnety fotografie –digitálny fotoaparát-základy	4VH
Podnety videa a filmu -záber,spájanie obrazov	4VH
Elektronické médiá -animácia	4VH
Podnety dizajnu –značka, logo	4VH
Tradície a podnety remesiel - ornament	8VH
Synestetické podnety -grafická partitúra	4VH
Podnety poznávania sveta -zemepis,dejepis	6VH

Žiak dokáže :

- použiť výrazové možnosti rôznych čiar, tvarov, plôch, povrchov, farieb a farebných kombinácií
- vymodelovať približný tvar videného predmetu
- dokáže použiť geometrizáciu tvarov v maľbe, v kresbe
- pomenovať a použiť prvky mozaiky
- vymenovať druhy výtvarného umenia
- charakterizovať exteriér a interiér v architektúre
- pracovať s digitálnym fotoaparátom
- navrhnuť ornament

Telesná a športová výchova

2 VH týždenne - 66 VH za školský rok

Športová gymnastika	20 VH
Atletika	20 VH
Športové hry - Basketbal	5 VH
Športové hry - Hádzaná	2 VH
Športové hry - futbal	13 VH
Testovanie	6 VH
Priebežná činnosť – Poznatky z telesnej kultúry, Poradové cvičenia, Základná gymnastika, Relaxačné a kompenzačné cvičenia, Aerobik a jeho formy, Kondičné cvičenia, Pohybové hry, Úpoly	

Prierezové témy sú zapracované do TVVP jednotlivých predmetov.

UČEBNÉ OSNOVY - rozsah vyučovania predmetov pre **6. ročník**

Výchovno –vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania:

sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety 2. stupňa, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015 –5129/5980:2 –10A0 pre druhý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2015 5. ročník

Slovenský jazyk

99 h. ročne, 3VH týždenne

Jazykové javy

Opakovanie učiva z 5.r.	6 VH
Zvuková rovina jazyka a pravopis	11 VH
Významová / lexikálna rovina	10 VH
Tvarová / morfológická rovina	30 VH
Syntaktická / skladobná rovina	12 VH
Opakovanie učiva zo 6.r.	4 VH

Slohové javy

Zhovárame sa a diskutujeme	6 VH
Statický opis	4 VH
Dynamický opis	4 VH
Charakteristika	4 VH
Rozprávanie s využitím priamej reči	4 VH
Projekt	4 VH

Literárne výchova

66 VH ročne, 2VH týždenne

Ludová slovesnosť	7 VH
Poézia – básne	6 VH
Piesne	8 VH
Balady	8 VH
Rozprávanie vo veršoch i v próze	
Bájkky	10 VH
Báje	11 VH
Poviedka	10 VH
Dobrodružná literatúra	6 VH

Anglický jazyk

4 VH týždenne – 132 VH ročne

Posilnenie časovej dotácie o1 vyučovaciu hodinu vo vyučovacom predmete anglický jazyk bude meniť kvalitu výkonu v týchto oblastiach :

Počúvanie s porozumením	√
Čítanie s porozumením	√
Písomný prejav	√
Ústny prejav - dialóg	√
Ústny prejav - monológ	√

Náš domov	16 VH
Človek na cestách	12 VH
Vzdelávanie a práca	12 VH
Človek a príroda	12 VH
Voľný čas a záľuby	10 VH
Výživa a zdravie	16 VH
Uprostred multikultúrnej spoločnosti	12 VH
Kultúra a umenie	12 VH
Slovensko	14 VH
Krajina, ktorej jazyk sa učím	16 VH

Matematika

4 VH týždenne – 132 VH ročne

Počtové operácie s prirodzenými číslami	10 VH
Deliteľnosť	13 VH
Uhol	17 VH
Desatinné čísla	49 VH
Trojuholník	16 VH
Obsah obdĺžnika a štvorca	12 VH
Objem kocky a kvádra	5 VH
Kombinatorika	10 VH

Informatika

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Reprezentácie a nástroje – práca s textom	6 VH
Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami	6 VH
Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami	6 VH
Reprezentácie a nástroje – štruktúry	2 VH
Algoritmické riešenie problémov – analýza problému	3 VH

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia	2 VH
Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov	2 VH
Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov	2 VH
Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia	2 VH
Algoritmické riešenie problémov - hľadanie, opravovanie chýb	2 VH

Fyzika

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Stavba látok	8 VH
Vlastnosti pevných látok, kvapalín a plynov	13 VH
Meranie fyzikálnych veličín	19 VH
Správanie sa telies v kvapalinách a plynoch	22 VH
Záverečné opakovanie	4 VH

Biológia

2VH týždenne – 66 VH za školský rok

Život s človekom v ľudských sídlach	25 VH
Základná štruktúra života	4 VH
Vnútorná organizácia tela organizmov	7 VH
Vnútorná organizácia tela rastlín a húb	18 VH
Vnútorná stavba tela bezstavovcov	12 VH

Žiak dokáže :

- Poznať rastliny pestované bežne v záhradách
- Rozlíšiť plody rôznych ovocných stromov
- Vymenovať časti tela hospodárskych zvierat, ktoré vie zužitkovať človek pre svoj život
- Pracovať so žiackym mikroskopom a rozlišovať viditeľné časti preparátu
- Chrániť sa pred nákazlivými chorobami a otužovať sa
- Poznať využitie častí rastlín v praktickom živote
- Rozlišovať semená a plody rôznych drevín
- Chápať list ako dôležitý orgán rastlinného tela

Dejepis

2 VH týždenne, 66 VH ročne

Vzdelávacie oblasti: Človek a spoločnosť	
Obrazy pravekého sveta	10 VH
Obrazy starovekého sveta	33 VH
Obrazy stredovekého sveta	23 VH

Žiak vie:

- Rozlíšiť staroveké mýty
- Nakresliť plán stredovekého mesta
- Hlbšie spozná stredoveké remeslá
- Spoznať stredoveké hrady na Slovensku
- Prečítať text v latinčine
- Oboznámi sa so stredovekou módou

Geografia

2 VH týždenne – 66 VH za školský rok

Afrika	33 VH
Ázia	33 VH

Žiak nadobudne komplexnejšie a hlbšie vedomosti a zručnosti ohľadom polohy, povrchu, vodstva, rastlinstva a živočíšstva, problematiky obyvateľstva a sídel, hospodárstva a cestovného ruchu ako i zaujímavosti z rôznych krajín Afriky a Ázie.

Žiak sa lepšie orientuje v kartografickom materiále.

Občianska náuka

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Moja rodina	11 VH
Moja trieda	6 VH
Moja škola	8 VH
Moja vlasť	8 VH

Etická výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Identifikácia a vyjadrovanie vlastných pocitov	6 VH
Empatia	5 VH
Asertivita	7 VH
Reálne a zobrazovacie vzory	7 VH
Prosociálne správanie	7 VH
Hodnotenie	1 VH

Náboženská výchova

1 hodina týždenne, 33 VH ročne

Vzdelávacie oblasti: Človek a hodnoty

Pravda ako hodnota	6 VH
Hľadanie pravdy o svete	6 VH
Hľadanie pravdy o sebe	7 VH
Ohlasovatelia pravdy	7 VH
Konať v pravde	7 VH

Technika

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Človek a technika	7 VH
Grafická komunikácia v technike	7 VH
Technické materiály a pracovné postupy ich spracovania	8 VH
Elektrická energia, elektrické obvody	7 VH
Jednoduché stroje a mechanizmy	4 VH

Hudobná výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Hudba minulosti a súčasnosti	20 VH
Prostredníctvom hudby spoznávame iné národy	10 VH
Hudobno-dramatické činnosti	3

Výtvarná výchova

1 VH týždenne – 33 VH za školský rok

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky-mierka a proporcie	4 VH
Možnosti zobrazovania videného sveta –proporcie postavy	4 VH
Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia -op-art, kinetické umenie	2 VH
Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia -gotika	2 VH
Škola v galérii -vnímanie výtvarného diela	2 VH
Podnety architektúry -urbanizmus	2 VH
Podnety fotografie -inscenovaná fotografia,	2 VH
Podnety videa a filmu - obraz a zvuk	2 VH
Elektronické médiá -digitálny obraz	2 VH
Podnety dizajnu -odevný dizajn	2 VH
Tradície a podnety remesiel -košíkárstvo	4 VH
Synestetické podnety -zvukový objekt, hud. nástroj	2 VH
Podnety poznávania sveta –podnety biológie	3 VH

Telesná a športová výchova chlapci

2 VH týždenne - 66 VH za školský rok

Športová gymnastika	21 VH
Atletika	21 VH
Športové hry - Basketbal	5 VH
Športové hry - Hádzaná	2 VH
Športové hry - futbal	14 VH
Testovanie	3 VH

Priebežná činnosť – Poznatky z telesnej kultúry, Poradové cvičenia, Základná gymnastika, Relaxačné a kompenzačné cvičenia, Aerobik a jeho formy, Kondičné cvičenia, Pohybové hry, Úpoly

Telesná a športová výchova dievčatá

2 VH týždenne - 66 VH za školský rok

Športová gymnastika	20 VH
Atletika	18 VH
Športové hry - Basketbal	5 VH
Športové hry - Hádzaná	2 VH
Športové hry - futbal	5 VH
Športové hry – florbal	4 VH
Testovanie	3 VH
Rytmická gymnastika	9 VH

Priebežná činnosť – Poznatky z telesnej kultúry, Poradové cvičenia, Základná gymnastika, Relaxačné a kompenzačné cvičenia, Aerobik a jeho formy, Kondičné cvičenia, Pohybové hry, Úpoly

Prierezové témy sú zapracované do TVVP jednotlivých predmetov.